

változók, s az ajtó nyitva maradna arra, hogy ha az események fordulatai ma bizonyos „osztokodni vágyó befolyások” malmára találnak a vizet hajtani, nemzünk egy reggel arra ébredjen fel, hogy a monarchia érdekei érvényesítésének címén oly dolgok történetek, melyektől a nemzet mint kárhozattól irtózik.

Nem könyv nélkül beszélek. Nem szándékom principialis fejtegetésekbe bocsátkozni, Nem akarok saját történelmünk annyi szomorú lapjaira, nem Polignac, Mac-Mahon sok példára hivatkozni, annak illusztrációja végett, hogy nem volt a nincs istentelenség, melynek elkövetésénél a hatalommal való visszaélés nem az ország érdekeire hivatkozott volna; hanem mert orosz terjeszkedés veszélyével állunk szemben, kérem t. képviselő urat, méltóztassék a történelem azon lapjait felülni, melyeken meg vagyon írva, hogy miként szokta a bécsi kabinet a monarchia érdekeinek érvényesítését érteni szemben az orosz terjeszkedési politikával? Ez annyira actualitási érdekekkel bír, hogy szinte borzadok a mint rá gondolok.

A ki e lapokat feltűni, meg fog győződni, miként a bécsi kabinet a monarchia érdekeinek érvényesítését soha sem érte akként, hogy az orosz terjeszkedést nem kell megengedni, hanem mindig akként érte, hogy ha az orosz rabol, ... ; ha az orosz terjeszkedik, terjeszkedik Ausztria is.

Ekként értette Lengyelország felosztásánál, ekként mindig, kivétel nélkül mindig az egész multban, szemben az orosz terjeszkedési politikával.

Irtózatok „memento” ez! S ezt az „egyensúly helyreállítása”, politikájának nevezik!

Es mit felelt ez irtózatok politikára a történelem? Moralitása, becstelenségére — mely végre is mindig a legjobb politika — már nem is utalok. — Ez a diplomácia szótárából rég kitöröltetett. — Tényekre utalok.

E politika mellett az orosz hatalom világveszélyes arányokra duzzadt. E politikának következménye a mai háború is. Ennek következménye az, hogy az orosz a török „szláv ügygyel” magának a magyar és osztrák „szláv ügyhöz” utat egyenget.

Ellenben az az osztokodási politika az osztrák uralmat a szugorodástól nem mentette meg.

Az orosz nőtt, az osztrák fogyott. Hát még ha most is e kárhozatos expedienshez nyulna a bécsi kabinet?!

A multban ez a politika borotvát adott az orosz kezébe, most a borotvát torkára vinné Magyarországnak is, Ausztriának is.

„Duo.cum facient idem, non est idem.

A mit az orosz rabolna a töröktől, a mely tért az orosz befolyás nyerne az Al-Duna mindkét partján, s a balkáni félszigeten, az neki hatalmi gyarapodás, erőnövekedés volna; s az ekként gyarapított befolyás, mint mágnés a vasra, ugy hatna az osztrák birodalom és a magyar korona szlávjaira. A mi szlávot az orosz fogna, azt vinné ki.

De a mit az orosz utonálló árnyékában a bécsi kabinet elvenne a monarchia biztonságára annyira szükséges török birodalomtól, az nekünk s Ausztriának gyöngeséget s eventualis halált hozna, mert megszáporítaná a külvilágot, forrásba hozná belől a már is forrongó dissolvens elemeket. — A mi szlávot a bécsi kabinet fogna, az ötvenné.

Es a kimaradhatlan végeredmény! — A talio büntetése. — Ha most Szentpétervári és Bécs a török birodalom szétszaggatott romjain megosztokodnának; nem telnék bele 25 év, hogy orosz, porosz, olasz Ausztrián és Magyarországon osztokodnának; juttatva a prédából az orosz fenségesség árán az olábnak is. — Oly igaz, mint a hogy isten él.

No hiszen nekem teljességgel nem hivatásom Ausztria szétbomlása felett aggodni — hogy helyébe szabad nemzetek lépnek — de igen is hivatásomnak tartom aggodni az oly felbomlás felett, mely az orosz hatalmat s befolyását tejeszéné. Annyira hivatásomnak tartom, hogy ha hasznát s Ausztriát semmi más kapocs nem kötne is össze, mint a jó szomszédság viszonya; s Ausztriát az orosz tenyegetné, szintoly elhatározással mondhatnám nemzetemnek: védjed osztrák szövetségodat utolsó csepp véredig az orosz ellen; mint a miként most mondom: védjed török szövetségodat utolsó csepp vérig az orosz ellen.

Az uralkodóház pedig vessen számat történelmi logikájával. Elkövetkezhetik az idő — el fog következni — midőn német tartományai . . . . . Bizonny bizony mondom: Buda várának királyi széke dicső egy széke. — Jó lesz arról gondoskodni, hogy ennek sem épségét, sem ezredvés történelmi típusát az orosz szörny sem Boa-Constructer, sem száz karu polyp alakjában ne fenyegethesse. — Itt van az idő, itt az alkalom a gondoskodásra: amott az élet-halál harcot oly dicsőségesen vívó török országlán oldala mellett. Ne szalasszák el az alkalmat! „Sero medicina paratur — Mene! Mene! Thekal! Upharsin!”

En nem mondom, hogy a magyar kormány az osztokodási hajlamoknak már megadta magát. — Csak azt mondom, ez sincs kizárva „keretéből”. — Ez a lidérc ul agyán, mellén karján. Rázza le a lidércet. Tegye szabaddá kezét a nemzet élére állani. Dicsőséges egy állás ez. Egy nemzet hádjára jár vele. — Egy n e m z e t á t k a, hanem teszi. — Ily nagy-szerű körülmények közt nagyon kisszerű ambíció volna azt tűzni ki célul, hogy egy ügyesen összekerekített frázis „tudomásul vétele” által magának pártja által bizalmat szavazzasson. — Excelsior! Tegye, hogy az összes nemzet bizalma vegye körül. — Megteheti. — Fogja fel az irányt, melyet az összes nemzet kijelölt. Hiszen nem jó magával ellentétbe, azt mondá, hogy keze szabad.

A nemzet képviselőinek pedig azt szeretném

távol magányomból kiáltani: A haza veszélyben van! melyhez hasonlóan, tekintve a helyrehozhatlan következményeket, még soha sem volt. Hát ne legyen a „Haza” pártkérésök közték atyámfiai. — Lebegjen feltettek a kölcsönös éngesztelődés anygala, a mint kart karba ütettek a Haza oltára körül. — Nem arra kérék én, hogy buktassátok meg a kormányt, hanem arra kérék, tegyétek oly helyzetbe, miszerint megérte, hogy állásának biztosítása a nemzet világosan kifejezett akaratának teljesítésétől függ. — Szerbia készülődései megadták erre az alkalmat, mely még a diplomatikai tekinteteknek is megfelel; ne legyen ez alkalom elszalasztva.

A nemzet akaratának teljesítése a legtisztább loyaltás is. Ezt én mondom, a ki nem tágit. Es nem sajnálom, hogy mondanom kell. En nem szeretem az osztrák east „házakban”, de azt nem akarom, hogy e east az orosz égesse el; attól pedig borzadok, hogy hazám legyen a máglya, melyen a sas élgettetik.

Nagyon öreg ember vagyok. Rég tulleptem a vonalt, melyet az irás az emberéletnek határául jelölt. Ki tudja, nem utolsó szavam-e ez? Hadd ne legyen a pusztában kiáltónak szava!

Fogadja képviselő ur, s adja át az én kedves jó Ceglédemnek szives üdvözetemet.

Kossuth Lajos.

* Bécsből írják, hogy az olasz követéségi titkárnál házmotázás történt. Az olasz követéségi tiltakozása figyelmen kívül hagyatott. Nachtebelnek az Uchatius-ágyu titkára vonatkozó több irata koboztatott el. Ezenkívül az olasz követéségi titkárnál több osztrák erőd leírása is találtott az azokkal járó térképekkel és rajzokkal egyetemben. Az olasz kormány megatartása e fölfedezéssel szemben ismeretlen. Az olasz követéségi titkár megszökeése ellen intézkedések tettek.

* Milán szárnysége szept. 11. Bécsbe érkezett Milán kardjának kiváltása végett, melylyel a háboruba megyen. Némelyek nagy fontosságu politikai küldetését tulajdonítanak neki s azt hiszik, hogy Ausztria-Magyarországot szives elnézését kívánja kieszközölni Szerbia függetlenségi nyilatkozata iránt, melyet legott kimondának.

* Az Uchatius-ágyu titka az olasz követéségi titkártól elmozdított iratokban teljesen el van áruva.

* Királyunk Kassán ivott Sándor cár barátja és szövetségese egészségére s játszották rá az orosz néphymnust. (Táviratunk ellenkezőt mond. Egy uralkodó, kit népe imád, ki iránt határtalan tisztelettel viseltek — nem üthette ily nyilatkozattal hü magyar népet arcul Szerk.)

A honvédség Kassán kitüntette magát.

A harcterről.

A bécsi ottomán császári követséghez az utolsó perccig nem érkezett oly távirat, mely Plevna elést jelezte volna; megerősítétre talált az, hogy a muszákák nincsenek ott fölnyben.

Nándorfehérvárról távirják a „P. C.”-nek: Az angol konzult kivéve egy külföldi képviselő sem szólalt fel Szerbia hadikészületei miatt. — Nischből a szerb határ felé török csapatok közeledtet jelzik. — A topschudin táborban lévő csapatok elindulását a határ felé elhalasztották.

A „P. C.”-nek távirják 11-én reggelről Bukarestből: Ez óráig sincs még megerősítve, hogy a muszka-román hadserg elfoglalta volna Plevnát. — Slotozia és Ruscauk között heves agyúzás foly, melyben egy török monitor is részt vesz, mely Gyurgyevó előtt foglalt álláspontot. A monitor Gyurgyevot 1 és fél óráig agyúzta és borzasztó károkat okozott.

Egy bukuresti jelentés szerint a muszka főhadiszállás meg vannak győződve, hogy a cár egy újabb vereséget után le fog köszönni. Ténynek mondják külföldben azt is, hogy a cár Vilmos császárhoz intézett levelében is kifejezte e szándékát. A cár oly ideges, hogy környezete a legrosszabbtól tart.

Nikeisz vára szombaton kapitulált. — A török határszéli csapatok parancsot kaptak, azon esetbe, ha Szerbia a háboruban részt kívánna venni, Szerbiába való azonnali betörésre.

Blum pasa, Mehemed Ali tábornoki főnöke 11-én Konstantinápolyba ment. A muszákák döntő veresége esetére a békefeltételeket hozza meg zsebében a török főhadiszállásra.

Novibazárból a török csapatok Kis-Zvornikba rendeltettek a rác határra, hol egy hadtest vonatik össze a ráok ellen.

Minden hír, hogy a románok vagy oroszok valamely török posziciót elfoglaltak volna, alaptalan. Plevnánál öt nap óta foly a harc, háromszáz orosz-román ágyu folytatja a tüzelést. — Az eredmény még ismeretlen.

Török monitor lövi Gyurgyevot s abban sok kárt tett.

A turnu-severini praefekt értesített, hogy ötven ezer muszka lép szerb területre.

Az edinburgi herceget elhívták Athenből, mert az angol befolyás dacára Görögország a háboruba megy.

Haromszék megye rendkívüli évnegyedes gyűlése Seps-Szentgyörgyön szeptember 12., 13. napján.

Főispán ő méltóság a gyűlésben megjelenvén, elnöki székét eljenzések között foglalja el, megnyitó beszédében feljeli, hogy a gyűlés összehívását a legtöbb adót fizetők névsorának megállapítása, a bizottmányi tagok megválasztása és a választási elnökök

kiküldése tette szükségossé. Elnök főispán ur előpataki fűrődörvos Schwarz Zsigmond tiszteletbeli főorvossá, végzet jogász Cseh Emil tiszteletbeli aljegyzővé nevezvén ki, kinevezettek — a gyűlés a kinevezést örömmel fogadván — a szabályszerű esküt letették.

Allapán Forró Ferenc a megye állapotáról s a mult gyűlés óta előfordult nevezetesebb mozzanatokról következő jelentését olvasta fel:

Tek. törvényhatósági közgyűlés!

Ezen rendkívüli közgyűléshez a t. közgyűlésnek ide vonatkozó határozataira van szerencsém jelentésemet teljes tisztelettel az alábbiakban megtenni, előre bocsátom azonban, hogy a tanácskozás alá kerülendő tárgyak sokféleségéhez mérten azt annyival rövidebben feletem, mivel a mult gyűlés óta lejjárt idősök alatt nevezetes mozzanatok alig említhetnek. Ennél fogva az egész megéjt általánosan érdeklőket kell első sorban megemlítenem.

Jelentem tehát, hogy a megye területén az egészségügy valamin az emberek, ugy a hasznos házi állatok között általánosan kielégítő, eltekintve azon szörványosan még mindig mutatkozó betegségtől, mely N-Borosnyón torokból cim alatt mutatkozott, hol július óta 69 beteg közül meghalt 16, meggyógyult 45, orvosi kezelés alatt maradt 8. El kell tekinteni a Lemhényben és Nyén községében uralkodott vérhas betegségtől is, minthogy mind ott, mind pedig itt e betegség szünőfélben van s jelenleg az elsőben 78 beteg közül gyógyult 37, elhalt 23, gyógykezelt alatt van 18, az utóbbiban pedig hivatalosan jelenlevő beteg volt 50, meggyógyult 15, meghalt 22, jelenleg beteg 10. A szükséges orvosi utalásai mindenütt megtörtént s az orvosi intézkedések részint a főorvos, részint a járási orvosok közbenjárásával egyáltalán foganatosítottak.

A löállományt Kovásznán a hagamás betegségre lepte meg; a közigazgatási bizottság e tekintetben határozottan intézkedvén, a közlekedés megszüntetését rendelte el.

Termésünk se ősi, se tavaszi gabonában nem felelt meg a várakozásnak s bár e megye némely helységében meglehetősen dusan termelt a buza, azonban a rozs még azokban is gyér volt; ahol pedig a júliusban viharzott jég átvonult, ott a tavaszgabonák általában, az ősziek pedig nagyobb részben elpusztultak. Sajnos jelenség különösen akkor, mikor a mult évi hideg és sok eső által előidézett természsűkség csak a jelen évi aratás eredménye által lett volna pótolható.

Utaink, melyeket az illető községek által kihordott kavics sok helyen nem mondom járhatlanná, de bizonyosan olyanná tett, melyek csakis az ősi utcsinálás által javíthatók ki — minden hivatalosan tett sokszori intézkedések dacára se olyanok, mint melyeknek lenni kellene, reményilem azonban, hogy a mezei munka bevezetével megkezdendő újítás a most darabosan odahordott a nagyrészen törtelen kavics elfeledésével teljesleg helyrehozhatók lesznek, tartósságuk pedig épen a kemény talaj által lesz biztosítva.

A Nyéntől Kraszna és Kis-Borosnyórról szente Kraszna s Bodzavám felé vezető utak munkálata az aratási idő alatt szünetelvén, ezen hónapban folytatnival indul. A K-Vásárhely-büdösi utvonál építése most van folyamatban.

Előpatak és Arapatak, valamint Imecsfalva közti elromlott hidak újra építése árcsökkenés utján biztosítva van s még november haváig elkészülendnek. Egerpatak alatt a Kovászna vizén levő nagyobb hid helyreállítását 200 frt reafizetéssel Egerpatak községre fogja eszközölni.

Ezt azon hozzáadással közlöm, hogy segélyezésre Bita községre is fel fog általam szolítattani.

Kórházi ápolási nap július és augusztus havában 1563 volt; ápolottak összesen 75 személy férfi 48, nő 27, gyógyult férfi 26, nő 8, meghalt 2 férfi, gyógyultlanul elbocsátott 1 nő, jelenleg ápolás alatt van 13 férfi, 14 nő.

A megyei kórház épületén több helyen a cserépföldé kikigazított kívánván, a kórházi bizottmány azt nem halasztatónak jelezte és kiigazítását jegyzőkönyvileg kimondotta s megbizta a kórházgondnokot és bizottmányi tag Antal Zsigmond urat a továbbiak elintézésével Lesznek még javítani valók, mert a kerítés is gyenge, de ez a jövő évi kötséglőirányzatnak megtehetőseggel függőben maradtott, ugy is nem lévén még most okvetlen szükséges. Bann a szobák keülfőleg meszelve és tisztán tartva, a betegek öltözete és ágyneműje, valamint a felvigyázat és élelmezés igen kielégítő.

Tüzészet volt 7.

Utlevél a lejárt két hónap a főmértőségű belügy-ministerium által idevaló lakosoknak kiadottot egy évi tartamra 111 darab, váróban van a megtörtént felterjesztés eredményeként 190, általam 15 napra kiállítottat összesen 118 db.

Keüli pénztárunk rendben van, még pedig a következő pé üzségekkel: Készpénz a pénztárban 3497 frt 22/2 krt, urbéri kötvényekben 151596 frt 41 kr, a takarékpénztárban, melynek betéti könyve a pénztárban állanak, van 16663 frt 23 kr, a három összeg együtt 171756 frt 86 1/2 kr.

Epitkezés történt az iskolai alpból fedozve a baróthi felső népiskola helyiségében, továbbá a megyeház tanácskozó termében, hol annak elővétele igen égető szükség volt. Ez most van munka alatt; a költséget az épület fenntartására irányzott évi általány hozzáudja.

Ha még megemlítem, hogy a közbátorság megzavarva nem lett és hogy az elhíresített Deánu rablóvezérre vonatkozólag ezen törvényhatóság keübelében is hirre kapott állítások a szigoruan eszközölt hivata-